

'minyonet' («aquell pobre *bordegasset*», 1960); l'originari també en el Maestrat: «—Afora. —Preneu-lo, que no ixca viu! —Fora el *bordegàs* de Blasco! —ou-se també entre el desori» (Ga. Girona, *Seidia*, 112), si bé sembla que el mot en tot sentit és estrany a la zona central de València (*Las Provincias*, 22-IV-75, p. 23); en particular volgué dir 'noi entremaliat' («niño pequeño y malo», Pol, *Àneu*, p. 11);⁴ però el mot en si no fou bàsicament gaire despectiu sinó només amb el sentit de 'jove i vigorós rebrot' (cf. el cast. *vástago de una planta > de una familia*), i com observa Tagliavini a la Romagna les mares anomenen *bastard* llurs fills sense ombra de mal sentit (*ARom.* x, 124); és l'acc. que bàsicament observem en Coromines: «amb els *bordegassos* de les lliçons de nit parlava misteriosament d'aqueixa cosa extraordinària, fosca per la vergonya del pecat, que és l'esplet sexual» (*Silèn*, cap. 12, p. 155); *bordegassa*, *bordegassada*, *bordegassalla*.

Bordejar. *Bordenc* ['degenerat dels seus', 1640, diccionari Torra]. *Borderia* [fi S. xiv, *Eiximenis*]; *borderim* (?); *borderia* [S. xiv, *DAG.*]. *Bordesa*. *Bordet* [1563]. *Bordisc* adj.: *clop* (o *glop* 'pollancre') *bordisc* (= *bord*) a Estamariu (1935), *xops bordiscos* a Llesui (1958).

Bordis, Maestrat, Lluçena, Tortosa i, sobretot, Ribera d'Ebre, d'on parla Coromines: «aquella calma xafogosa entre els *bordissos* d'oliver i les mates de murtra» (*Silèn*, cap. 18, p. 22), i allí havíem anotat a Miravet (1923) «mates, *bordissos d'oliver*, romer ---», d'on s'estén arag. *bordizo* «retoño, esp. el del olivo» fins a Binéfar (Coll i Alt., s. v.);⁵ *bordissalla* 'conjunt de persones de mala llei' (*DFa.*, però ja abans en escr. Renaix.); *bordissenc* («què sé jo on és ni on para aquella gata *bordissenca!*: me'n cuidava pas jo de les barjaules», M. Vayreda, cap. 21, p. 322); *bordisser*, *bordissó*, *bordissot* amb encertada observació etimològica en *AlcM*; quant a l'acc. «clase de higo» (1839, Lab.; eiv. PzCabrero) per a l'evolució des de *Burjassot* (ar. *burğ as-sut* 'torre del ---', cf. *Bordella* i *Bordellet* NLL, que com repara *AlcM* són segurament d'origen aràbic, per dissimilació de palatals en *burğ ille* 'la gran torre' (pròpiament 'la torre de Déu'); cf. el sufix gentilici de *bordissotenca* (*AlcM*); *desbordissar*.

Desbordar II. *Embordeir*. *Rebordonit* [c. 1460, *Tirant*, cap. 199], i més secundàriament i menys sovint *rebordonir* [Eiximenis]⁶ *rebordoniment*. *Bordonejar* ('fer coses de bord', Eiximenis); *embordonir* ('fer rebordonir', 'embastardir', mall. (*BDLc* VIII, 105). *Arbre rebordeït*, *CostManc.* I, s. v. *Embordeir*. *Esbordar*.

¹ Capítol 29: dono el text transmès en els mss., que deu conservar el del poema original sense altre canvi que el de *li* en *mi* (que de tota manera no altera el metre). Veg. *EntreDLL* I, 192, és l'estrofa 15 del cant originari.—² *Bordico* 'bord' en un doc. d'Artasona de 1310-12, en el llibre de Reglà sobre la Vall d'Aran, p. 20.—³ Ed. Tilander. §§ 77, 164.1 i més en el glossari.—⁴ Cf. Benasc *bordegot* «rapaz» (*qué dolén ye ixo* bordegot,

Ferraz, p. 33).—⁵ D'aquest *bordis* ha de ser una variant el val. merid. + «*baldrui*: olivera borda», que EValor comunica de la zona de Castalla (c. 1955). És sens dubte un *bordutx amb repercussió de líquida (*rd > rdr*) i tot seguit dissimilació vocàlica i consonantica. Podria ser una forma mossàrab amb sufix -ŪCIU = -ŪCIU de la forma de cap a l'Ebre. Però més aviat potser es tractarà d'un encreuament de *bordis* amb *zenbûğ/zebbûğ* que és el nom de l'ullastre o olivera borda en bereber i en àrab magrebí (*DCEC*, ACEBUCHE).—⁶ En el sentit més propi, en què s'aplica a les plantes que 'degeneren': (a València) «la terra en sa virtut és de tanta eficàcia que ella conserva així la virtut de les coses en ella sembrades e plantades, que les coses aquelles, per bé que sien d'altra terra o per bé que *rebordoneixquen* en altres partides, emperò ací estan en llur pròpia forma: açò podets veure a ull en les cols de Sicília, que en qualsevol regne *rebordoneixen*», *Regiment*, *NCL.*, 28.3. Especialment viu avui a les Illes (eiv. «*uni*: degenerar», PzCabr.), P. Val. i entorn de l'Ebre, però no desusat més al N. (*CostManc.* I, s. v.) almenys *arbre rebordonit*. De vegades s'aplica intr. a una creixença robusta però irregular, poc desitjable: «aquexes diferències --- lo conreu literari faltant --- anaren creixent y *rebordonint*». Però el sentit més corrent és 'degenerar' i dit sovint de la gent. «Per temps no passava açò: i és que la gent s'ha *rebordonit*», Guinot (*Escenes Castellon.*, 53); «fill meu, ¿com t'ha agarrat eixa follia? / ¿fins a eixe extrem has tu *rebordonit* / de la sang, religió i cavalleria, / que 'n renegues com home malait?», GaGirona (*Seidia*, 178); «sacerdots de la diòcesis i estudiants *rebordunits*, molts dels quals avui són metges, advocats, arquitectos», Vergés Paulí (*Espurnes de la Llar* v, 119). És molt menys freqüent *rebordir* 'adulterar' que veiem en la trad. del *De Amore* d'Andreu el Capellà: «aquest home qui tan falsament ha usat e usa de dos amors, dic que no deu usar d'amor de ninguna prous fembra, enans deu ésser estrany de tota amor, per ço car *rebordeix* los manaments d'amor» (adaptant *voluptas amoris inimica* de l'original), p. 107.

BORD II, 'costat d'una embarcació', a *bord* 'dins d'ella', del cast. *bordo*, que es prengué del fr. *bord* 'vora de qualsevol cosa' (incloent-hi les naus), i aquest del francès BORD id. □ 1.ª doc.: 1803, Belvitges (*bordo* 'vora d'una embarcació; l'embarcació mateixa').¹

Fins pels anys 1920 no recordo que s'usés la forma amb terminació catalanitzada (el *Vocab.* de la *Navegació* d'Amades i Roig només signa encara *bordo*, *BDC* XII, 15). En castellà és una mera variant de *borde*; en altre temps s'havien usat totes dues tant per a les naus com per als caires i vores de les altres coses. Allí tampoc és dels mots més antics: no apareix fins a Nebrija (1495): «*borde de vestidura*: limbus, ora; *borde de otra cosa*: *labrum*». En castellà, en el